



پیش‌ها و پانچ‌ها

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوب‌ها شیخ خیرالدین حفظه الله تعالی

موضوع:

عقاید؛ شناخت خلفاء خداوند؛ پیامبر خاتم؛ ویژگی‌های پیامبر خاتم

بسم الله الرحمن الرحيم

پرسش

نویسنده: بیاتی

تاریخ: ۱۳۹۵/۴/۴

به تازگی به مباحثی در مورد معراج رسول الله (ص) برخورد کردم که می‌گویند پیامبر با جسم مبارک خودشان به معراج رفته‌اند و بعضی از به اصطلاح علمای ایران در این باره بحث می‌کنند که باعث بحث‌های انحرافی زیادی شده که حتی خود بنده در یک همایش که برای معراج حضرت رسول الله (ص) برگزار شده بود شنیدم که شیخ بی‌سوادی با القاب جعلی مانند حجت السلام و دکتر می‌گفت رسول الله با سفینه‌ی فضایی به معراج رفته (نعوذ بالله). لطفاً در این مورد توضیح بفرمایید.

جانم فدای رهبرم حضرت مهدی علیه السلام
دروود بر جناب علامه منصور هاشمی خراسانی حفظه الله

پاسخ

تاریخ: ۱۳۹۵/۴/۷

مراد از إسرائ پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم که به آن «معراج» گفته می‌شود، این است که خداوند پیامبرش را در یک شب از مسجد الحرام به مسجد الأقصى سیر داده است تا برخی نشانه‌های خود را به او نشان دهد؛ چنانکه در سوره‌ای با همین نام از آن خبر داده و فرموده است: ﴿سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾؛ «پاک است کسی که بنده‌اش را در یک شب از مسجد الحرام به مسجد الأقصى که پیرامون آن را برکت دادیم سیر داد تا از نشانه‌های خود به او نشان دهیم، هرآینه او شنوای بیناست»؛ همچنانکه او را -در همان شب یا زمانی پیش از آن- بالا برده و به درختی در منتها و نزد بهشت برین رسانده و فرشته‌ی وحی و برخی نشانه‌های بزرگ خود را به او نشان داده؛

۱. الإسرائ / ۱

چنانکه در سوره‌ی نجم که پیش از سوره‌ی اِسرائ نازل شده از آن خبر داده و فرموده است: ﴿وَلَقَدْ رَأَهُ نَزْلَةً أُخْرَىٰ ۖ عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَىٰ ۖ عِنْدَهَا جَنَّةُ الْمَأْوَىٰ ۖ إِذْ يَغْشَى السُّدْرَةَ مَا يَغْشَىٰ ۚ مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغَىٰ ۚ لَقَدْ رَأَىٰ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِ الْكُبْرَىٰ ۚ﴾؛ «و هرآینه یک بار دیگر او را دیده است، نزد درخت سدرِ منتها که نزد آن بهشت برین است؛ چشم (او) انحراف نیافت و از حدّ خود تجاوز نکرد؛ هرآینه برخی نشانه‌های بزرگ پروردگارش را دیده است». بنابراین، اِسرائ پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم بنا بر صریح کتاب خداوند ثابت است و با این وصف، از ضروریات اسلام شمرده می‌شود، ولی آیا به صورت جسمانی واقع شده است؟ حق آن است که آری؛ چراکه از یک سو ضمیر در ﴿بَعْبِدِهِ﴾ و ﴿لَقَدْ رَأَى﴾ به پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم باز می‌گردد و تبعاً جسم و روح او را شامل می‌شود و با این وصف، خارج ساختن جسم او از شمول آن بدون دلیل ممکن نیست، بلکه اراده‌ی روح پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم از آن بر خلاف لحن و سیاق آیه است، تا حدّی که اغراء به جهل محسوب می‌شود و از سوی دیگر وقوع اِسرائ برای پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم به صورت جسمانی غیر ممکن نیست تا نیاز به چنین تخصیص و تأویلی داشته باشد؛ زیرا خداوند قدرت انتقال سریع اجسام از جایی به جای دیگر یا از بُعدی به بُعد دیگر را دارد و غرضش از انتقال سریع پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم نیز نشان دادن نشانه‌های قدرتش به او بوده که با انتقال جسم او حاصل می‌شده است، نه با انتقال روح او در حالت رؤیا که منحصر به او و بر خلاف عادت نبوده است؛ خصوصاً با توجه به اینکه خداوند هر جا دربارهی رؤیای پیامبرش سخن گفته به رؤیا بودن آن تصریح کرده؛ چنانکه به عنوان نمونه، فرموده است: ﴿وَمَا جَعَلْنَا الرُّؤْيَا الَّتِي أَرَيْنَاكَ إِلَّا فِتْنَةً لِلنَّاسِ﴾؛ «و رؤیایی که به تو نشان دادیم را جز فتنه‌ای برای مردم قرار ندادیم» و فرموده است: ﴿لَقَدْ صَدَّقَ اللَّهُ رَسُولَهُ الرُّؤْيَا بِالْحَقِّ لَتَدْخُلَنَّ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ آمِنِينَ﴾؛ «هرآینه خداوند رؤیای پیامبرش را راست کرد، حتماً اگر خداوند بخواهد با امنیّت به مسجد الحرام داخل می‌شوید» و فرموده است: ﴿إِذْ يُرِيكُهُمُ اللَّهُ فِي مَنَامِكَ قَلِيلًا﴾؛ «هنگامی که خداوند آنان را در خواب تو اندک نشان می‌داد» و با این وصف، اگر اِسرائ پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم رؤیا بود، حتماً به رؤیا بودن آن تصریح می‌فرمود؛ فارغ از آنکه انحراف نیافتن چشم و تجاوز نکردن آن از حدّ خود در رؤیا معنا ندارد، بلکه عملی اختیاری و مناسب بیداری است.

آری، انتقال روح پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم در حالتی شبیه به مرگ و نه در حالت رؤیا ممکن است، ولی دلیلی برای آن وجود ندارد و با ظاهر کتاب خداوند سازگار نیست و با این وصف، می‌توان گفت که اِسرائ آن حضرت به صورت جسمانی واقع شده است؛ مانند عروج عیسی علیه السلام که

۱. النّجم / ۱۳-۱۸

۲. اِسرائ / ۶۰

۳. الفتح / ۲۷

۴. الأنفال / ۴۳

خداوند درباره‌ی او فرموده است: «بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا»^۱؛ «بلکه خداوند او را به سوی خود بالا برد و خداوند عزتمندی حکیم است». اما آیا برای آن حضرت وسیله‌ی نقلیه‌ای وجود داشته است؟ در کتاب خداوند چیزی در این باره نیامده، ولی در روایات فریقین از مرکبی بهشتی به نام «بُرَاق» یاد شده که جبرئیل علیه السّلام برای آن حضرت آورده است^۲ و آن می‌تواند شبیه به ارابه و اسب آتشینی بوده باشد که خداوند با آن الیاس علیه السّلام را به آسمان بالا برد^۳ و خداوند بر هر کاری تواناست.



پایگاه اطلاع رسانی دفتر منصوری‌هاشمی خراسانی
مجله مجتبیان حکماء و مشیرها



۱. النساء / ۱۵۸

۲. نگاه کنید به: مسند أحمد، ج ۳، ص ۱۴۸ و ج ۴، ص ۲۰۸ و ج ۵، ص ۳۸۷؛ صحیح البخاری، ج ۴، ص ۷۷ و ۲۴۸؛ صحیح مسلم، ج ۱، ص ۹۹ و ۱۰۴؛ سنن الترمذی، ج ۴، ص ۳۶۳؛ الکافی للکلینی، ج ۸، ص ۳۶۴ و ۳۷۶؛ الأمالی لابن بابویه، ص ۵۲۳؛ من لا یحضره الفقیه لابن بابویه، ج ۱، ص ۲۳۱.

۳. نگاه کنید به: عهد عتیق، کتاب دوم پادشاهان، فصل ۲.